

kitöltése zsíros, hamus, szürke rétegekből állt, amelyeket sárga agyagos sávok választottak el. A kitöltésből, a hamus-zsíros rétegből is földmintát vettünk. A nagy hulladékgyűjtő gazdag kerámiaanyagon kívül őrlőköveket, kőeszközöket, több csiszolt kőbaltát, orsógombokat és karikákat is tartalmazott. Szórványosan, leginkább a DK-felé eső részen, vonaldíszes cserepek is előkerültek.

A gödör Ny felé folytatódik és az őstulok szarvpár alatt sem értünk le teljesen az aljára. A kibontott felületre műanyag fóliát terítettünk, majd betemettük.

A 2. és 3. szelvény gödre szintén gazdag és főként lengyeli kultúrához tartozó leletanyagot tartalmaz. Előzetes megfigyeléseink szerint valószínűleg a kultúra II. fázisához tartozó leletek kerültek elő. Viszonylag sok a festék és a festett cserép, vörös- fehér festéssel.

Mind a két gödörkomplexum tovább folytatódik, ezért a feltárás folytatását feltétlenül indokoltnak látjuk. A dózerrel megkutatott felületen csak szórványos leletanyag került elő – többek közt egy nagyon szép csiszolt véső-penge. A telep tehát errefelé is folytatódik. Munkatárs: Regénye Judit.

T. BÍRÓ KATALIN

202. Kurd határa

(Tolna megye) Ø

A településen 1999. december 8-án végeztünk légi feldehárítást, 2000. március 9-én pedig terepbejárást. Sem a Kurd és Csibrák közötti, a vasút és az országút által határolt háromszög alakú szántásban, sem a Kurdról Döbröközre vezető úttól D-re, a kurdi Állami Gazdasággal szemben a szántásban nem találtunk leleteket, bár légi fotón foltok látszódtak.

BERTÓK GÁBOR

203. Kurtyán, Pálos kolostor- és templomrom

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk

A Perényi Imre által 1408-ban alapított, Újháznak nevezett kurtyáni (időnként tévesen nyáradinak mondott) és a 16. század közepén romba dőlt pálos kolostor- és templomrom területén Czeglédy Ilona 1969-ben már végzett régészeti kutatást. Az azóta már teljesen elvadult romterület helyreállítását a helyi önkormányzat tűzte ki célul. Ennek elősegítése céljából 2000-ben megkezdtek a templom belsejének és környezetének megtisztítását a legutóbbi ásatás óta összegyűlt törmeléktől és bozótól. A munka a templom szentélyének belső terére és közvetlen külső környezetére korlátozódott.

Mivel csupán az 1969 óta keletkezett törmelékét távolítottuk el, leletanyag – leszámítva az 1969-es ásatás során már megtalált, azonban onnan el nem szállított faragott köveket – nem került elő. A pusztulást megelőző utolsó járósíntet nem vágtuk át.

Új információt mindössze az jelentett, hogy a szentély K-i felében azonosítottunk egy súlyosan csonkult fennmaradt oltáralapot, valamint a kolostorépület

K-i külső falának D-i végén, „in situ” állapotban előkerült a szentélytől É-ra húzódó folyosó K-i végfalában már korábban megtalált lavabo kő kifolyója.

SIMON ZOLTÁN

204. Lábatlan, Református templom

(Komárom-Esztergom megye) Kö

2000 júniusában a református templom homlokzatának felújítása kapcsán külső falkutatást, valamint az É-i oldalon szondázó régészeti feltárást végeztünk. A falkutatás során tett megfigyeléseink kiegészítették Horváth István 1969-es kutatásának eredményeit (MRT 5. k. 10/1).

Az elsőként 1400-ban említett lábatlani templom gótikus nyílásrendszeréből kibontásra kerültek a korábbról is ismert, körtetagos profilizású, fejezet nélküli, enyhe rézsúvel megállított lábazatú D-i kapu, valamint az egykori középkori ablakrendszer elfalazott maradványai. A hajón egyszerű, rézsús kőkeretes ablakok, a szentélyen mérműves tagolású 15. század végi-16. század eleji csúcsíves ablakok helyezkedtek el. Ez utóbbihoz tartozó mérműtöredékek egyes darabjai ma is megtalálhatók a parókián. Ezt a nyílásrendszert az 1894-es átalakítás során neogótikus ablakokkal roncsolták. Az elbontott középkori ablakkeretek számos darabját a D-i kapu befalazásában találtuk meg, azaz a D-i kaput csak ekkor szüntették meg. A D-i kapu profilizásának többszöri átmeszelését figyeltük meg, mely a kapu hosszú ideig tartó – még a református korban is feltételezhető – használatát bizonyítja. A kapu középkori küszökvét már nem találtuk meg, annak téglával kipótolt helyét feltártuk. A mai templom korát a D-i kapu határozza meg, mely a 14. század végére-15. század elejére tehető.

Az É-i oldalon újra előkerült a szentélyből nyíló egykori sekrestyeajtó. A sekrestye dongaboltozatos lefedésű volt; ennek lefaragott vállát szintén megfigyelhettük az É-i szentélyfalon. Az É-i hajófalán – eddig ismeretlen okból – az újkorban jelentős átfalazást hajtottak végre, mely a középkori fal elvékonyításával járt együtt. A barokk korban építették a Ny-i tornyot, melyhez É-ról toldalék épületrészt ragasztottak a 19. század végén.

A templomtól É-ra végzett szondázó ásatásunk során a templom korábbi periódusai kerültek felszínre. A templomhajótól É-ra 60 cm-re a hajófallal párhuzamosan futó, 5 m hosszú falalapot találtunk, mely mindkét végén D-i irányba befordult. Ez egy közelebből meg nem határozható alaprajzú – minden bizonnyal a templom legkorábbi korszakához tartozó – falrészlet, melynek összefüggéseit csak egy esetleges belső ásatás során lehet tisztázni.

Ezt a korai, talán Árpád-kori épületet K-i irányban meghosszabbították. Az előbb említett K-Ny-i irányú fal vonalában egy 3,7 m hosszú, utólag hozzátoldott kőfalat találtunk, mely K-i sarkán D-i irányban szintén befordul. Feltételezésünk szerint ez a későbbi templom hajójának ÉK-i falsarka. Ezt É-i irányban támpillérral erősítették meg, melynek alapozását szintén megtalál-